

Yapay Zeka Alanında Güncel Gelişmeler (ya da 2025'e dolu bir veda): KVKK'dan Üretken Yapay Zeka Rehberi ve Kamu Kurumlarındaki Son Değişiklikler

13 Ocak 2026

2025 sonunda ülkemizde yapay zeka hukuku alanında iki önemli gelişme gerçekleşti. Bunları aşağıda sizler için derledik.

Bununla birlikte çok gündemde ve gelişmekte olan bir alan olduğu için 2026 yılında da KVKK başta olmak üzere ilgili kamu kurumlarından yapay zeka alanında düzenleme ve kararların gelmesi hiç şaşırtıcı olmayacaktır.

Siz de tüm bu gelişmeleri takip etmeye aşağıda açıkladığımız iki gelişmeyle başlayabilirsiniz. Merak etmeyin, hiçbir şey kaçırmadınız; yeni başlıyoruz...

1. Kişisel Verileri Koruma Kurumundan Üretken Yapay Zeka ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi

İlk gelişmenin konusunu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu (**Kurum**) tarafından yayınlanan ve Üretken Yapay Zeka (**ÜYZ**) hakkında 15 ana sorudan yola çıkarak açıklamalarda bulunan "[Üretken Yapay Zeka ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi](#)" (Rehber) oluşturuyor.

Rehber, ÜYZ'nin yer aldığı süreçlerde Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na (**Kanun**) nasıl uyum sağlanacağı konusunda birçok önemli açıklama getiriyor. Bu nedenle Rehber, ÜYZ'yi geliştiren ve kullanan kişiler için çok önemli bir kaynak niteliğinde. Bununla birlikte Rehber'in az sayıda da olsa bazı açıklamaları, uygulamada belirsizliğe yol açabilecek nitelikte görünüyor. Bunların uygulama ile şekilleneceğini öngörüyoruz.

Rehber'deki önemli noktaları aşağıda sunuyoruz:

a) Temel İlkeler

Rehberde:

- bir ÜYZ sisteminin eğitilmesinde kullanılan veri setlerinin hukuka uygun şekilde kullanılmamasının, veya
- bu veri setlerinin toplumda halihazırda mevcut olan önyargı ve eşitsizlikleri yansıtması halinde geliştirilen ÜYZ modelinin algoritmik önyargıya sebebiyet vermesinin

söz konusu araçların kullanımını **hukuka ve dürüstlük kuralına** aykırı hale getirebileceği ifade ediliyor.

b) Şeffaflık ve Aydınlatma Yükümlülüğü

Rehber, şeffaflığın sağlanabilmesi adına verilerin işleme amaçları, kapsamı ve olası etkiler hakkında açık ve erişilebilir bir bilgilendirme yapılması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Verilmesi gereken ek bilgiler: Rehber’de, **mevcutta kullandığımız aydınlatma metinlerinde yer alan bilgilere ek olarak** ÜYZ sistemi **geliştiren ve yerleştiren aktörlerin:**

- (i) sistemin kullandığı veri türleri,
- (ii) veri işleme biçimi ve
- (iii) çıktı oluşturma kriterleri hakkında bilgilendirme yapmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Açık rızaya dayalı veri işleme faaliyeti halinde verilmesi gereken ek bilgiler: Açık rızaya dayalı işleme faaliyetleri bakımından Rehber, rızanın geçerli sayılabilmesi için ilgili kişilere yukarıda belirttiklerimize ek olarak:

- (i) kullanılan ÜYZ sisteminin türü,
- (ii) verinin geliştirme veya kullanım amacıyla işlenip işlenmediği,
- (iii) ortaya çıkacak verinin niteliği ve amacı ile
- (iv) YZ çıktıları aracılığıyla verilerin üçüncü kişilerce görülme ihtimali hakkında da bilgi verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

- **Görüşümüz:** *Bu noktada, Rehber’in, ÜYZ sistemlerinin geliştirilmesi ve kullanımı aşamalarını ayırt etmeksizin hem geliştircilere hem de yerleştircilere bu şekilde genel yükümlülükler öngörmesi, uygulamada hangi aşamada kimin hangi kapsamda açıklama yapacağı konusunda belirsizlik yaratabilecektir.*

Gerçekten de ÜYZ’nin işleyişine ilişkin benzer bilgi verme yükümlülükleri bakımından gerek GDPR’da gerekse AB Yapay Zeka Tüzüğü’nde belirli eşikler öngörülmüştür (örneğin AB Yapay Zeka Tüzüğü bakımından yüksek riskli yapay zeka sistemlerinin kullanımı veya hukuki ve benzer ölçüde etki doğuran işlemler bakımından; GDPR açısından ise münhasıran otomatik işlemeye dayalı olarak ilgili kişinin kendisi hakkında hukuki sonuçlar doğuran veya benzer biçimde önemli etkiler yaratan veri işleme süreçleri bakımından böyle bir yükümlülük getirilmesi).

*Bununla birlikte Rehber’de herhangi bir eşiğe bağlanmaksızın bu yönde bir yükümlülük getirilmesi dikkat çekmektedir. Diğer yandan AB yetkili otoritelerinin görüşlerinde, açık rızaya dayalı işlemlerde yapılacak bilgilendirmeye ilişkin olarak yukarıda belirtilen ve Rehber’de açık rıza alınmadan önce verilmesi öngörülen unsurlara benzer bilgilerin, genel olarak getirilmek yerine **esasen münhasıran otomatik yollarla karar alınmasına konu veri işleme faaliyetleri bakımından gündeme getirildiği** görülmektedir.*

Elbette “ÜYZ sisteminde kişisel veri zaten “münhasıran otomatik yollarla” işlenmektedir. Bu ayrıma gerek var mıdır?” sorusu gündeme gelebilir. İşte kanımızca buradaki ayırım karar aşamasında bir insan müdahalesinin olup olmadığına göre yapılmalıdır. Zira bir yarışmaya gelen başvuruların bir kriterine göre ÜYZ ile tasnif edilmesi ve sonradan bir insan tarafından bu başvuruların

incelenerek karar verilmesi halinde ya da bir şirket çalışanı tarafından hazırlanan kişisel veri içeren bir metnin dilinin verilerin model eğitiminde kullanılmasına izin verilmeyen bir ÜYZ sistemi ile düzeltmesi halinde bu tür ek bilgilerin ilgili kişiye sunulması, kanımızca amaçlanan hedefle örtüşmemektedir.

Elbette Kanun'un 11'inci maddesinde düzenlenen "kişisel verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi sonucunda kişinin aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme" hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için, ilgili kişiye bu nitelikte bir otomatik analiz yapıldığı bilgisinin verilmesi genel ilkelerin bir gereği olarak görülebilir. Bu durumda Rehberin bu hükme odaklanarak bir yönlendirme yapması, ÜYZ kullanılan tüm süreçleri kapsanamaması kanımızca daha uygun olurdu.

Uygulamada bazı akademisyenler getirilen bu yükümlülüklerin (ve "Görüşümüz" kısımlarında belirtilen belirsizlik içeren yönlendirmelerin) AB Yapay Zeka Tüzüğü ve GDPR kapsamında yorumlanması gerektiğini belirtse de, Rehberin bu doğrultuda düzeltilmesi uygulamaya açıklık getirecek, mevcut hali uygulamada belirsizliğe yol açacaktır.

Arayüzde aydınlatma metninin sunulması: Rehber, ÜYZ sistemlerinin farklı aşamalarında gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetleri kapsamında "aydınlatma metninin ve varsa gizlilik politikalarının, mevcut ve potansiyel kullanıcılar tarafından kolaylıkla erişilebilir bir biçimde sistem arayüzlerinde sunulması" gerektiğini ifade etmiştir.

- **Görüşümüz:** Rehber, ÜYZ'nin hangi aşamasında, hangi aktör tarafından ve hangi kapsamda bilgilendirme yapılması gerektiğine ilişkin bir ayırım veya yönlendirme içermediğinden, bu yükümlülüğün uygulamada nasıl yerine getirileceği belirsizliğini korumaktadır. Örneğin, bir ÜYZ modelini kendi arayüzünde kullanan bir kullanıcının **yalnızca kendi veri işleme faaliyetleri bakımından mı aydınlatma yapacağı, yoksa kullandığı modelin işleyişine ilişkin ek açıklamalara ve model geliştiricinin gizlilik politikasına da yer verip vermeyeceği net olarak anlaşılmamaktadır.**

Aydınlatma yükümlülüğüne istisna: Son olarak Rehber, Kanun ve ikincil düzenlemelerde aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin açık bir istisna öngörülmemiş olmasına rağmen, ilgili kişilere doğrudan aydınlatma yapılmasının mümkün olmadığı hallerde kamuya açık aydınlatma metinleri aracılığıyla bilgilendirme yapılabileceğini belirtmiştir.

- **Görüşümüz:** Kanun ve ikincil düzenlemelerde, GDPR'dan farklı olarak, aydınlatmanın çok zor veya imkansız olduğu durumlara ilişkin bir istisna bulunmaması uygulamada çözümsüz durumlara yol açabilmektedir. Bu çerçevede Kurum'un benimsediği yaklaşımın, söz konusu sorunlara yönelik tutumunu ortaya koyması bakımından uygulama açısından faydalı olduğu görüşündeyiz.

c) Hukuki Sebep

Rehber, ÜYZ sistemlerinin **geliştirilmesi ve kullanılması gibi farklı aşamalar bakımından işleme amacının her bir aşama özelinde değerlendirilmesini**; aşamalara göre değişen işleme amaçları için hukuki sebep açısından **ayrı ayrı değerlendirme yapılmasını** ve ilgili kişilere yapılacak bilgilendirmenin, tüm süreci genel ve muğlak ifadelerle tek çatı altında toplamak yerine her bir süreç özelinde (örneğin eğitim, geliştirme ve kullanım) ayrı ve spesifik şekilde yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu açıdan örneğin ÜYZ kullanımı amacıyla alınan açık rızanın, ÜYZ çıktılarında yer alan kişisel verilerin işlenmesini kapsamayacağı; bunun için yeniden bir işleme şartı belirlenmesi gerekeceği ifade edilmektedir.

Rehber'de, **ÜYZ kapsamında meşru menfaate dayanılabileceği belirtilmekte**; bunun için veri sorumlusunun belirli, mevcut ve meşru bir menfaatinin bulunması, bu menfaate ulaşmak için veri işlemenin zorunlu olması ve ilgili kişinin temel hak ve özgürlükleri ile veri sorumlusunun menfaati arasında olay bazında bir denge testinin yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu denge testinde, **kişisel verilerin herkese açık ve kolayca erişilebilir bir platformda yer alması da dikkate alınabilecek bir unsur olarak değerlendirilmiştir**.

d) Ek Yükümlülükler:

İnsan Gözetimi/Denetimi: Rehber'de, kişisel veri içeren çıktılarda yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yol açabileceği zararlar dikkate alınarak, ÜYZ sistem çıktılarının düzenli biçimde izlenmesi ve gerektiğinde insan gözetimiyle desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

- **Görüşümüz:** *Ancak AB Yapay Zeka Tüzüğü ve GDPR'daki benzer düzenlemelerde insan müdahalesi ve gözetimi, münhasıran otomatik yollarla kişi hakkında karar alınması, yüksek riskli bir yapay zeka sisteminin kullanılması veya kişi üzerinde hukuki ya da benzer nitelikte önemli bir etki doğması gibi durumlara bağlanmaktadır. Bu yönüyle Rehber'deki ifade, karşılaştırmalı düzenlemelere kıyasla herhangi bir şarta bağlı olmayan ve oldukça genel bir yaklaşım ortaya koymaktadır.*

Veri Koruma Etki Değerlendirmesi (DPIA): Rehber'de ayrıca, **kanunen zorunlu olmadığı kabul edilmekle birlikte**, meşru menfaate dayalı yürütülen ve ilgili kişiler üzerinde önemli etkiler doğurabilecek ÜYZ işlemlerinde, menfaat dengesi kapsamında veri koruma etki değerlendirilmesi yapılması önerilmiştir.

ÜYZ Kullanıldığının Belirtilmesi: Rehber, kullanıcıyla doğrudan etkileşime giren ÜYZ sistemlerinde, **kullanıcıların bir ÜYZ sistemiyle iletişim kurduklarını açıkça bilmelerini sağlayacak** bilgilendirme mekanizmalarının bulunması gerektiğini ifade etmiştir.

Tedbirler: Rehber, ÜYZ sistemlerinde mahremiyet artırıcı teknolojilerin (Privacy-Enhancing Technologies/PETs) tasarımdan itibaren kullanılmasının, tasarımdan itibaren mahremiyet ve varsayılan olarak mahremiyet yaklaşımlarının hayata geçirilmesi açısından önemini vurgulamaktadır. Rehber, **mahremiyet artırıcı teknolojilerin Kurum dokümanlarında teknik bir kavram olarak ilk kez açıkça tanınması bakımından** önem arz etmektedir. Ayrıca Rehber, çocuklar bakımından alınabilecek tedbirlere yer vermekte ve **dolaylı olarak** Yaşa Uygun Tasarım (Age Appropriate Design) ilkelerine paralel olarak, **özellikle ebeveyn kontrolü bağlamında** açıklamalar getirmektedir.

2. Yapay Zeka Alanında Kamu Kurumlarına Tanınan Yetkiler

İkinci ve en az Rehber kadar önemli olan bir diğer haberimizin konusunu, 25 Aralık 2025 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile yapılan [değişiklikler](#) oluşturmaktadır. Bu değişiklikler ile yapay zekaya ilişkin hususlarda görev ve yetkiler belirli kurumlarda toplanarak kurumsal bir yönetim yapısı oluşturulmuştur.

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde yapılan değişiklikler

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (**Bakanlık**) bünyesinde bulunan Millî Teknoloji Müdürlüğü'nün ismi **Millî Teknoloji ve Yapay Zeka Genel Müdürlüğü** olarak değiştirilmiş ve bu kuruma; yapay zeka teknolojilerinin güvenilir ve etik ilkelere uygun şekilde geliştirilmesi ve kullanılmasının sağlanması, yapay zeka alanında ulusal politika, strateji ve eylem planlarının hazırlanması ve uygulanması, yapay zeka ekosistemine yönelik gerekli mevzuat çalışmalarının yürütülmesi, veri, altyapı ve insan kaynağı kapasitesinin artırılması, yapay zeka girişimleri ile Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi, uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi, kamudaki yapay zeka çalışmalarının koordinasyonunun sağlanması, ulusal ölçekte yönetim ve koordinasyonun sağlanması ve bu alanlarda kamudaki yapay zeka çalışmalarına katkıda bulunması yetkileri verilmiştir.

b) Siber Güvenlik Başkanlığı bünyesinde yapılan değişiklikler

Siber Güvenlik Başkanlığı'nın görev alanı genişletilmiş ve bu kapsamda; kamuda yapay zeka uygulamalarına ilişkin mevzuat çalışmalarını yürütme, yapay zekaya yönelik ulusal politika strateji ve eylem planları ile ulusal mevzuatın uluslararası düzenlemelere uyumlaştırılma çalışmalarına katkı sağlama, ekosistem geliştirme faaliyetlerine iştirak etme, dijital devlet ve kamuda yapay zeka teknolojilerinin kullanımı bağlamındaki verinin, oluşturulmasından yok edilmesine kadar olan süreçlerin yönetilmesini kapsayan veri yönetimine ilişkin ilke, usul ve standartları belirleme, kamuda yapay zeka uygulamalarına öncülük etme ve bunlara yönelik; gereksinimleri ilgili kurumlar ile birlikte tespit etmek, ortak veri alanı altyapısını hayata geçirmek, uygulamalarda kullanılacak verilerin kalite kriter ve standartlarını belirlemek ve bunlara uygunluk verme yetkileri tanınmıştır.

Yukarıda bahsedilen düzenleme ile, ekosistemde yapay zeka dönüşümüne ilişkin hususlardaki görevlerin Bakanlığa, daha çok kamuya ilişkin görevlerin ise Siber Güvenlik Başkanlığı'na verildiği görülmektedir.

YAZICIOGLU

LEGAL

Bora Yazıcıoğlu

bora@yazicioglulegal.com

Nafiye Yücedađ

nafiye@yazicioglulegal.com

Yađız Soyman

yagiz@yazicioglulegal.com

İbrahim Yıldırım

ibrahim@yazicioglulegal.com

Dođa Satı

dog@yazicioglulegal.com

*Bu not hukuki görüő niteliğinde değildir. Sadece bilgi amaçlı hazırlanmıő ve gönderilmiőtir.
Konuyla ilgili hukuki görüő almak isterseniz bizimle bađlantıya geçmenizi rica ederiz.*